

Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro secundo Decretalium : In Quo Ordo Judiciarius, Et Qvæ Ad Judicia Pertinent, Secundùm Utrumque Jus, Canonicum, & Civile Methodicè Tractantur, & Exponuntur ; Additus Est, Præter Synopticum Et Methodicum, Alius Index Alphabeticus A Pluribus Desideratus

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1675

Titulus. XXIII. De Præsumptionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98191](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98191)

untur, vel saltem suspecta redduntur, & fides eis derogatur. n. 53. & duobus seqq. Assert. IV. In specie contra sigillum quoque appositum Instrumentis plura opponi possunt: veluti primò, quòd sigillum sit enormiter fractum, vel sculptura, & imago illius deleta, vel characteres, seu litteræ illius legi non possint &c. n. 56. Secundò, sigillum esse adulterinum, vel furtivum. n. 57. Tertio, quòd sigillum sit ignotum. n. 58. An, & qualiter fides habenda sit sigillis ignotis? n. 59.

§. XII. Quando vitiatur Instrumentum, vel non, ob rasuram in eo factam, vel ob errorem à scriptore in eodem commissum? pag. 406.

ASSERTIO I. Ob lituram, seu rasuram in parte substantiali; aut loco suspecto apparentem vitiatur Instrumentum, & sit suspectum de falsitate, ita, ut ei fides habenda non sit. n. 60. Assert. II. Si rasura, vel delerio facta sit in parte non substantiali, sive loco non suspecto, non vitiatur Instrumentum, vel privilegium. n. 61. In quibus casibus ob rasuram apparentem in loco scripturæ substantiali, vel suspecto, non vitiatur privilegium, Instrumentum, vel testamentum? n. 62. Assert. III. Instrumentum, vel Rescriptum, propter levem errorem scriptoris, v. g. omissionem unius litteræ, vel syllabæ, non vitiatur, si de mente concedentis, vel rescribentis constat, neque sensus mutetur. n. 63. Et quâ ratione vitiosa constructio reddat irrita Instrumenta? n. 64. An impetrans Rescriptum, vel is, qui Instrumentum confici curat, possit errorem in eo commissum corrigere? & responderetur negativè. num. 65.

§. XIII. An probent Instrumenta inter se contraria ab eodem, vel diversis producta? pag. 408.

ASSERTIO I. Qui scripturas, seu Instrumenta sibi contraria in Iudicio produxit, nihil probat, sed sibi imputare debet. n. 66. Idque procedit, sive Instrumenta sint directè contraria, sive indirectè: & sive utraque sint publica, sive privata, sive producents contraria Actor fuerit, sive Reus. n. 67. Assert. II. Si Instrumenta contraria à diversis partibus producantur; tunc fides habenda est digniori, & magis authentico Instrumento: quòd si æqualis auctoritatis sint, absolvendus est Reus. n. 68. Multò magis verò nihil probat Instrumentum, in quo contraria, & repugnantia reperiuntur. n. 69.

§. XIV. An, & quomodo Instrumenta reprobari possint per testes? pag. 409.

Instrumentum potest reprobari per testes, probando, illud esse falsum, vel vitiosum. n. 70. Sed quaeritur, quot testes, & quales requirantur, & sufficiant ad reprobandum Instrumentum? Assert. I. Si testes inscripti, vel subscripti Instrumento omnes illi contradicant, sive directè, dicendo non esse ita actum, sicut in Instrumento continetur; sive indirectè, negando, se interfuisse, cum Instrumentum conficeretur, vel actus celebraretur; tum Instrumentum falsum redditur suspectum, & reprobum, n. 71. Assert. II. Si testes Instrumento inscripti directè non deponant contra contenta in Instrumento, sed contra ipsum Instrumentum, ad probandum, illud falsum esse, ostendendo v. g. Notarium, partem contrahentem, aut testem inscriptum alibi tunc fuisse: hoc casu sufficient duo testes idonei, & omni exceptione maiores ad re-

probandum Instrumentum publicum. n. 72. Assert. III. Si testes non inscripti Instrumento, directè deponant contra contenta in Instrumento, ita, ut ab una parte producatur Instrumentum ad probandam eius intentionem, ab altera testes ad reprobandum contenta in Instrumento; tunc Iudicis arbitrio committi debet, num Instrumento, an duobus, vel tribus testibus de contrario deponentibus maior fides habenda sit. n. 73. & seq.

§. XV. Utrum fides sit adhibenda Constitutioni extravaganti Pape, quæ allegatur in Iudicio, si de ea dubitetur, an sit decretalis authentica? pag. 412.

Quando allegatur Decretalis aliqua Extravagans, de qua meritò Iudex dubitat; tunc, si est conformis Juri communi, potest secundum illam judicare, non autem, si sit difformis, sed debet consulere Papam. n. 75. & seq.

§. XVI. De interpretatione, renovatione, & amissione Instrumentorum. pag. 412.

ASSERTIO I. Instrumenta sunt stricti juris; ideò que non extendenda. n. 77. Assert. I. Instrumenta, si periculum sit, ne corrumpantur, renovari possunt. num. 78. Assert. III. Amissio Instrumenti non obest creditori, quò minus aliis legitimis probationibus ostendere possit debitum. n. 79. Porro tribus modis amittitur Instrumentum, casu fortuito, vel facto proprio producentis, vel facto adversarij, num. 80.

SERIES CAPITULORUM. IN ANTIQUIS.

Table with 2 columns of references: Cap. I. n. 15. & 20. c. 9. n. 44. c. 2. n. 25. c. 10. n. 70. & quatuor seqq. c. 3. n. 61. c. 11. n. 63. & duobus seqq. c. 4. n. 50. & seq. c. 12. n. 45. & seq. c. 5. n. 47. & seq. c. 13. n. 66. & tribus seqq. c. 6. n. 53. & duobus seqq. c. 14. n. 27. & seq. c. 7. n. 58. & seq. c. 15. n. 18. & seq. c. 8. n. 75. & seq. c. 16. & ult. n. 21. & seq.

TITVLVS XXIII.

DE PRÆSUMPTIONIBUS. pag. 413.

§. I. Quid sit præsumptio, & quot sint eius species, quæve effectus? pag. 413.

ASSERTIO I. Præsumptio in genere variè definitur. n. 1. quid sit Iudicium, & quotplex? num. 2. quomodo præsumptio, & conjectura differant ab Iudicij? n. 3. In quo fictio juris conveniat, ac differat à præsumptione? n. 4. Assert. II. Præsumptio alia est vehementer, seu violenta; alia probabilis, alia levis, & temeraria; & exempla earum. n. 5. Rursum alia est præsumptio juris, alia hominis. Quæ sit præsumptio hominis, seu Iudicis? n. 6. Quæ præsumptio juris? n. 7. eaque subdividitur in præsumptionem juris tantum, & in præsumptionem juris, & de jure: contra priorem admittitur probatio in contrarium. n. 7. Quæ sit præsumptio juris, & de jure? contra hanc non admittitur probatio, nisi de contraria veritate apertè constet. n. 8. In quibus casibus admittatur probatio contra præsumptionem juris, & de jure? n. 9. Et primò quidem admittitur probatio in contrarium, per confessionem eius, pro quo stat præsumptio. n. 9. Secundò admittitur probatio indirecta. n. 10. Tertio, probatio in contrarium per notorium, sive evidentiã facti permanentis, si allegetur. n. 11. Quarto, si contra hanc

ita hanc præsumptionem admiffa fit probatio, parte non opponente, ea ceflat. *n. eod.* Quinto, contra hanc præsumptionem admittitur probatio, etiam per duos, aut tres testes. *cit. num. 11.* Quinam fint alij effectus præsumptionis juris, & de jure? *n. 12.*

§. II. *De variis caufis, indicij, seu coniecturis, ex quibus oriuntur, ac defumuntur præsumptiones, & quam vim probandi habeant?* pag. 417.

ASSERTIO I. Judex interdum ex violenta præsumptione, absque alia probatione, procedere potest ad sententiam definitivam, etiam condemnatoriam. *n. 13. & seq.* Assert. II. Per violentam præsumptionem probatur copula carnalis, ut si v. g. testes deponant, se vidisse virum cum fœmina, solum cum sola, nudum cum nuda in eodem lecto jacentes, in loco secreto; ex his coniecturis plenè probatur adulterium ad ferendam sententiam divortij, imò etiam ad pœnam ordinariam adulterij, vel incestus infligendam. *n. 15. & seq.* Similiter, si Titius v. g. cum Caia contraxit per verba de presenti sponsalia, seu matrimonium, & Caia neptis deponat, se priùs carnaliter cognitam fuisse à Titio, id sufficit ad eos separandos, si accedat fama viciniae, & testes deponant, se vidisse illos simul vagantes per vias, & nemora, & ipse vir, ac mulier jurati confiteantur, quòd carnaliter se invicem cognoverint. *n. 17. & seq.*

§. III. *Unde defumantur alia præsumptiones non violentæ?* pag. 419.

ASSERTIO I. In dubio in delictis præsumitur dolus, sive omne delictum in dubio præsumitur malo animo factum esse, nisi contrarium probetur? *n. 19. & seq.* Et si sola voluntas, seu conatus criminis de jure puniri possit, ex generali tamen consuetudine regulariter non punitur, nisi effectus sequatur: sunt tamen plures casus, in quibus etiam solus conatus criminis patrandi punitur. *n. 21.* Assert. II. Ex bona conversatione in pueritia, vel adolescentia præsumitur puer etiam bonus futurus in virili ætate, & senectute. *n. 22.* Similiter, qui in juventute vixit continens, non præsumitur in senectute incontinens, maxime, si sit litteratus. *n. 23. & seq.* Præterea ex præterito alicujus vita, ac moribus præsumptio fieri potest de futura eiusdem vita, & conversatione. *n. 25. & seq.* Sic etiam ex præterito rei statu præsumitur de futuro, ut, si quis diu negligens fuit, tempore præterito, præsumitur etiam, quòd deinceps negligens erit. *num. 27.* Quando hæc præsumptio de præterito tempore ad futurum non habeat locum? *n. 28.* Et quandoque fit præsumptio ex præterito de præsentis, vel ex præsentis de præsentis, vel ex præsentis de præterito, vel denique ex præsentis de futuro. *n. 29.* Assert. III. Præsumitur contra illum, qui declinat Judicium, & præsumitur pro illo, qui se sistit in Judicio. *n. 30.* An, & quâ ratione, si quis fugiat, præsumi debeat, vel possit, eum erimen commisisse. *n. 31. & seq.* Qualem probationem, vel præsumptionem facit fuga militis ex castris, vel prælio? *n. 33.* Fuga famuli ex domo, in qua res aliqua amissa est? *n. 34.* Et fuga Rei ex carcere, in quo detentus fuit ob crimen? *n. 35.* Assert. IV. Si quis ex duobus sibi propositis, vel objectis unum tantum neget, tum alterum tacitè confiteri, vel affirmare præsumitur: & vice versâ, si unum confiteatur, alterum negare censetur. *n. 36.* Assert. V. Præsumitur, vicinos scire ea, quæ in vicinia facta sunt. *n. 37. & seq.*

Præterea factum notum in loco remoto, præsumitur etiam notum in loco vicino. *n. 39.*

§. IV. *An, & quâ ratione quilibet præsumatur bonus, vel idoneus ad officium, beneficium, vel alium aliquem?* pag. 423.

Regula generalis est, quòd quilibet præsumitur bonus, vel idoneus ad officium, vel beneficium, vel actum aliquem, nisi contrarium probetur. *n. 40.* Et tamen distinguendum est inter conditiones, seu qualitates hominis intrinsecas, & naturales, quæ præsumuntur homini inesse: & inter extrinsecas, & accidentales, quæ probanda sunt. *num. 41.* Quando cessat hæc præsumptio. *n. 42.* Porro in dubio, num aliquis rectè, ac legitime actum fuerit, potest propter bonitatem, ac prudentiam personæ agentis, intertine præsumptio fieri de iustitia actus. *n. 43.*

§. V. *An, & quâ ratione probari possit matrimonium per præsumptiones, seu coniecturas?* pag. 424.

Per Instrumentum dotale, in quo vir, & mulier se conjuges nominant, & per diutinam cohabitacionem, & communem famam viciniae habentis illud pro conjugibus, plenè probatur matrimonium. *n. 44. & duobus seqq.*

§. VI. *An quis ex præsumptione vehemente de gratia criminis condemnari possit? & qualis probatio requiratur ad probandum, quod non est verisimile?* pag. 425.

Ad primam quæstionem respondetur, Propriam præsumptionem etiam vehementem, non debet quæri de gravi crimine, v. g. hæresis condemnari. *n. 47. & tribus seqq.* Ad secundam quæstionem respondetur, Qui vult probare aliquid, quod non est verisimile, debet efficaciorum probationem asserere, tales scilicet testes, de quibus non sit verisimile, ipsos peccaturos, quòd de eo sit fama communis. *n. 51. & seq.*

§. VII. *An, & quando lex fundata in præsumptione obliget in foro conscientie, vel etiam externo?* pag. 426.

ASSERTIO I. Quando is, contra quem est præsumptio juris, vel de jure, scit, illam esse falsam, & veritatem pro se stare; tunc non tenetur in foro conscientie, saltem ante sententiam Judicis, observare legem fundatam in falsa præsumptione. *num. 53.* Deducuntur plura corollaria practica. *n. 54. & seq.* II. Si ille, contra quem stat præsumptio juris, vel de jure, sciat, veritatem esse pro se, & in Judicio agerem, quam petit, consequatur, vel, si conveniat rem restituat, tenetur, si condemnatur, parere sententiæ Judicis, & vel desistere ab agendo, licet tenetur pro illo, vel rem restituere. *num. 55.* Deducuntur alia quædam corollaria. *n. 56.*

SERIES CAPITULORUM

IN ANTIQUIS.	
Cap. 1. n. 19. & duob. seqq.	c. 9. n. 27. & duob. seqq.
c. 2. n. 13. & seq.	c. 10. n. 51. & seq.
c. 3. n. 22.	c. 11. n. 44. & duob. seqq.
c. 4. n. 30.	c. 12. n. 15. & seq.
c. 5. n. 36.	c. 13. n. 17. & seq.
c. 6. n. 25. & seq.	c. 14. n. 47. & tribus seqq.
c. 7. n. 37. & seq.	c. 15. n. 23. & seq.
c. 8. n. 39.	c. 16. & uli. n. 40. & duob. seqq.

TITULUS XXIV. DE JURE JURANDO. pag. 428.

SECT. I. *De iuramento in genere, & variis partibus tum licitis, tum illicitis.* pag. 428. §. I.